

Fund og Forskning

I Det kongelige Biblioteks samlinger. XIV. 1967

Priset være årbogen, denne statelige publikation, der holder sit format og som let finder sin forudbestemte kronologiske plads i reolopstillinger. Den stadig voksende homogene række fryder øjet, og efterhånden bliver den tillige et roligt, fast orienteringselement i en tæt pakket og ellers broget reolfacade.

Som enhver traditionspræget form er den krævende med hensyn til materialekvalitet og visse proportioner m.v., som igen kræver et indhold af kvalitet og fylde for at den rette harmoni kan opstå, og for at en »række« kan få sin karakter.

Efterhånden som tidens trang til kommunikation og tekniske muligheder for at gennemføre den stiger, er det givet, at årsskriftets sindige rytme ikke tilfredsstiller ønsket om tempo i samme omfang som månedsendsige ugeskriftet, der hurtigt kan præsentere de nyeste budskaber for samtiden. Udviklingens lov – kaldes det vist – medfører, at årbogen som publikationsform er vigende, og ikke mindst på baggrund af denne situation må det hilses med største glæde, at der stadig findes institutioner og redaktioner som fortsat vil og kan honorere årsskriftets krav til såvel form som indhold.

Fund og Forskning kan fremhæves som et fint eksempel på det fornemme årsskrift, og nr. 14 følger sig smukt ind i rækken.

Indholdet omfatter nogle betragtninger af Georg Garde om dansk og fremmed bogkunst i det 16. århundrede, en minutøs redegørelse af Mogens Weitemeyer for Det kgl. Biblioteks kataloger for halvandet århundrede siden og den heftige strid og offentlige polemik som emnet den gang gav anledning til, en række kommentarer og noter ved Christian Hermann Jensen belyser omfang og omstændigheder vedrørende oversættelser til kinesisk af Georg Brandes værker, et uddrag af kapelmusikeren Anton Hansens erindringsbilleder fra det københavnske musikliv i første halvdel af århundredet. Endelig må nævnes, og særlig fremhæves, en yderst skarpsindig gennemført studie af et særdeles sjældent fund i en håndskriftpakke indeholdende nogle notater af Anders Sørensen Vedel om Arild Huitfeldts Danmarkshistorie. Med udgangspunkt i disse løst henkastede noteringer belyser bibliotekar Harald Ilsøe spændingsforholdet imellem de to historikere, den ene faghistoriker og tøvende åndsmenneske, den anden den historieskrivende statsmand og selvbevidste aristokrat. De fagligt-kritiske vurderinger virker overbevisende og de to psykologiske portrætter tegnes med en indføling og en stilistisk

præcision, der gør læsningen af dette essay til en udelt oplevelse.

Priset være *Fund og Forskning*.

P. K.

KVE Mindelegatet

På K. V. Engelhardts fødselsdag den 11. februar tildeltes legatet tegneren *Bo Bonfils* for det kvalitetskrav, som han stiller sig og har haft held til at gennemføre i sine tegninger og grafiske arbejder, både inden for den frie grafik og brugsgrafikken.

En ny forening af designere

Sammenslutningen af Industrielle Grafikere, SIG, der rummer flere af vore kendte bogtilrettelæggere, er den 10. maj ophørt med at eksistere. Gennem et halvt år har man forhandlet med en gruppe af industrielle designere om at skabe en større forening, der kunne rumme samtlige designere uanset deres fagområde. På ovennævnte dato stiftedes derfor Foreningen *Industrielle Designere Danmark*, hvis medlemmer fremtidigt vil bære betegnelsen IDD. De 27 medlemmer af SIG overgår automatisk til den nye forening, hvis formand er Kristian Vedel. Optagelseskriterierne vil fortsat være meget strenge og foreningens opgaver vil ikke alene begrænse sig til interne

problemer. Man ønsker blandt andet at lægge planer for uddannelsen ligesom man må forvente en øget aktivitet omkring begrebet offentlig design.

Foreningsmeddelelser

Publikationer

1. *Johan Thomas Lundbyes Dagbog* forventes udsendt med dette nr. af *Bogvennen*.
2. *Goldoni: To tjenere, én herre*, i oversættelse af *Povl Ingerslev-Jensen*, venter endnu på illustratoren, hvorfor intet sikkert kan siges for øjeblikket.
3. *Bogfremstilling*. En introduktion for bogvenner af *Jokum Smith*, der har været stærkt forsinket, ventes udsendt antagelig i efteråret 1967.
4. Til en forlags- og boghandelhistorisk bog af *Aleks. Frøland* foreligger manuskript. Omkostningskalkule er under udarbejdelse.
5. *Bogvennen*. Hovedbestyrelsen har vedtaget at fortsætte udgivelsen med tre årlige hæfter, når den nuværende række nr. 1-9 afsluttes med året 1967.

Foreningens ejendom Klareboderne 10

Hovedbestyrelsen har vedtaget at udsætte opsigelse af første sal til foreningens brug et halvt år, så indflytning kan påbegyndes 1. april 1968.

Delegeretmødet 1967

Mødet afholdtes mandag den 29. maj i Assurandørernes Hus, Amaliegade 10. Formandens beretning bringes i næste nummer af Bogvennen.

Komiteen for årets bedste bogtryk

Som foreningens repræsentanter i komiteen genvalgtes landsretssagfører *Mogens Müllertz*, underdirektør *Børge Christensen*, fabrikant *Hans Christensen*, rektor *Preben Kirkegaard*, bogtrykker *Henry Thejls* og persona-lechef *Gunnar Ipsen*.

Komiteen for årets bedste bogbind

Hovedbestyrelsen har behandlet en henvendelse fra komiteen. En for-handling med komiteen om nogle principielle spørgsmål og nogle for-nyelser i sammensætningen vil finde sted inden næste udvælgelse.

*Forening for Boghaandværks
ærespris 1967*

Ved åbningen af en udstilling i Frederiksberg Kommunebibliotek af *Axel Knudsens bogbind* arrangeret af foreningens Københavns afdeling, blev æresprisen for 1967 den 5. april overrakt til bogbindermester Axel Knudsen, der i samme måned kunne fejre sit 25 års jubilæum.

Livlig debat om Foreningens sigte

I forbindelse med udstillingen på Frederiksberg Kommunebibliotek af bogbinderen Axel Knudsens arbej-der havde Københavns-afdelingen indbudt til møde den 5. april.

Efter en kort generalforsamling overgik man til en paneldiskussion om Forening for Boghaandværk, dens linie og virkemidler, ledet af formanden, rigsbibliotekar Palle Birkelund.

Faktor *Torben Smistrup* var den første, der fik ordet. Han foreslog, at den årlige bogudvælgelse kom til at stå mere centralt i Foreningens arbejde. Man burde publicere resultatet så snart det forelå, og ikke vente til kataloget var trykt, så gik det aktuelle af begivenheden. Han fore-slog også at publikum under een eller anden form var med til at stemme om de smukkeste bøger. Og han efterlyste et årligt møde, hvor forlæggere og bogtrykkere fik fore-lagt ti ikke udvalgte bøger med be-grundelse for, hvorfor de var faldet igennem. I det hele taget burde For-eningen være mere pædagogisk i sit sigte; man trængte til oplysning om, hvad god bogkunst egentlig er. Og sidst men ikke mindst ønskede han øget presseaktivitet og foreslog, at en særlig post som pressesekretær blev oprettet.

Rektor *Preben Kirkegaard* imødegik

tanken om at udvælge ti grimme bøger. Det kunne skabe vanskeligheder. Men han var enig i, at den pædagogiske virksomhed kunne udbygges.

Arkitekt *Poul Erik Skriver* kunne også tilslutte sig kravene om det pædagogiske og foreslog, at alle Foreningens udgivelser burde bilægges en redegørelse både for indholdets udvælgelse og for den typografiske udformning, gerne detaljeret.

Guldsmid *Karen Strand* påpegede manglerne ved den faglige uddannelse inden for kunsthåndværket og spurgte om Foreningen ikke kunne gøre sin indflydelse gældende her.

Dr. *Egill Snorrason* kunne ønske, at man tog fat på en række tekniske problemer, især hvad indbindingens holdbarhed angår.

Endelig fik forlagsredaktør *Christian Ejlers* ordet for at gennemgå Foreningens publikationsprogram. Han havde undersøgt de sidste ti års udgivelser og var kommet til det resultat, at 4 bøger omhandlede bogvæsen, 7 dækkede området erindringer, historie og personalhistorie, 5 var skønlitteratur iøvrigt og kun 2 omfattede samtidig skønlitteratur. 12 af bøgerne pegede altså indholdsmæssigt bagud, hvilket måtte give anledning til ret traditionelle udformninger. Bortset fra de 4 om bogvæsen, som det må anses for Foreningens pligt at udsende, lå hovedvægten altså på en, som han udtrykte det, »gammeldags finkultur«.

Ejlers havde også en kur. Han påpegede kraftigt, at man måtte søge mod nutiden, at de »gamle sager« i det alt væsentlige måtte ud, og at man måtte vælge indhold, der inspirerede til formeksperimenter. Han foreslog udgivelsen af fx. børnebøger og nyttige opslagsbøger af mindre omfang, noget ethvert hjem kunne tænkes at have glæde af.

Der burde, fortsatte Chr. Ejlers, være interesserede forlag, som kunne finde passende emner frem, og i et samarbejde med Foreningen give bøgerne en udformning og et udstyr, som forlaget normalt ikke ville kunne ofre. Foreningen kunne hermed bidrage til at bøgerne nåede ud i en form, der kunne danne forbilleder for andre, eventuelt gennem et samarbejde med udenlandske tilrettelæggere og illustratører til inspiration for hjemlige fagfolk. Og man burde fortsætte med at udskrive konkurrencer på skolerne, således som det var sket ved Langes: Kunstforståelse, udgivet af Københavnsafdelingen.

Fra salen deltog en række medlemmer i diskussionen, og bl.a. gav flere yngre deres bifald til kende overfor de nye tanker. Forlagsboghandler *Asger Fischer* sluttede med at opfordre Bogvennen til at bringe et referat af mødet, hvilket hermed er gjort.

Red.

Biografiske noter

John Dreyfus blev i 1949 Assistant University Printer i Cambridge og er nu typografisk konsulent for såvel Cambridge University Press som for The Monotype Corporation i London; han er desuden rådgiver for The Limited Editions Club i New York, for hvilken han har tilrettelagt adskillige bøger. John Dreyfus har skrevet bøger om Jan van Krimpens arbejde, om John Baskervilles patricer og om Lucas Cranach som bogtrykker, og han har været medarbejder ved Signature, Penrose Annual og andre typografiske og bibliofile tidsskrifter.

Bent Rohde, der er født i 1927, var oprindeligt typograf. Han har siden 1957 været lærer ved Den Grafiske Højskoles specialstudium i grafisk formgivning kun afbrudt af et år

som tilrettelægger på Insel Verlag og Trajanus Presse i Frankfurt am Main.

Bent Rohde har forestået den danske udgave af Ludovico Vicentinos lærebog i kalligrafi, *La Operina*, og har selv kalligraferet den oversatte tekst, og han har været formand for Sammenslutningen af Industrielle Grafikere.

Beatrice Ward lagde i 1926 med sin artikel om 'The Garamond Types' grunden til sin berømmelse i den typografiske verden; artiklen medførte, at hun blev udnævnt til leder af The Monotype Corporation's informations- og reklameafdeling, og hun er nu gennem sin udstrakte forelæsningsvirksomhed kendt over hele verden. Hendes mange bøger og artikler læses af forskere og bogtrykkere overalt.

